

Gemeentebelangen Leeuwarden

Verkiezingsprogramma 2018-2022

Voor de inwoners van de nieuwe gemeente Leeuwarden

Gemeentebelangen Leeuwarden (GBL) is een onafhankelijke, **lokale** partij. In GBL (voorheen NLP) werken mensen uit de gemeenten Leeuwarden, voormalig Boarnsterhim (Gemeentebelangen 2000) en Leeuwarderadeel (Gemeentebelangen Leeuwarderadeel) en ongebonden burgers (Littenseradiel kende geen lokale partij) vanuit diverse achtergronden en levensovertuigingen met elkaar samen.

Met u als burger willen we op constructieve wijze keuzes maken die in het belang zijn van de inwoners van de gehele gemeente Leeuwarden (stad en dorpen). Het gaat immers om de gemeente waarin we zelf ook wonen.

We doen dat al vele jaren actief, kritisch, betrokken en los van ideologische dogma's.

Onze uitgangspunten zijn:

- Gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen. Het mogen zijn wie je bent (homoseksueel of heteroseksueel). Het recht om te geloven of uit een geloof te treden. Het recht om je mening te uiten. Afzien van (oproepen tot) geweld tegen een ander. Het zijn zaken die niet ter discussie staan. Organisaties die zich niet aan deze basisregels houden, dan wel (mede) gefinancierd worden door organisaties die deze uitgangspunten niet onderschrijven, worden niet gefaciliteerd of gesubsidieerd.
- Iedereen moet zich vrij en veilig kunnen voelen, thuis en in openbaar gebied. Een belangrijke taak van de gemeente is zorgen voor de veiligheid van haar inwoners. Criminaliteitsbestrijding, terrorismebestrijding en het tegengaan van radicalisering hebben hoge prioriteit.
- Iedereen moet met anderen kunnen communiceren. In het openbare domein zijn de Rijkstalende leidende talen. De gemeente stimuleert dat iedereen het Nederlands in voldoende mate beheerst. De gemeente communiceert naar haar burgers alleen in de Rijkstalende.
- Iedereen heeft een eigen verantwoordelijkheid en kan daarop aangesproken worden. Betutteling moet worden voorkomen. Iedereen wordt door de gemeente serieus genomen. Iedereen heeft de mogelijkheid mee te praten, mee te denken, voorstellen te doen, vragen te stellen en iedereen heeft recht op een tijdige reactie van de gemeente. De gemeente geeft eerlijke, volledige en feitelijke informatie.
- Iedere inwoner van de gemeente die hulp nodig heeft, moet die kunnen krijgen. Deze hulp moet goed georganiseerd zijn, op tijd komen en passen bij wat de persoon nodig heeft. Bij het geven van hulp wordt de waardigheid van de hulpbehoevende zoveel mogelijk gewaarborgd. Bij hulp hoort ook aandacht.
- Van iedereen, die door te werken zelf in zijn inkomen kan voorzien, wordt verwacht dat die werkt. Wie door omstandigheden (al dan niet tijdelijk) geen werk heeft, kan rekenen op een gepast inkomen.

- We houden de gemeente Leeuwarden schoon. In de grond, op de grond en in de lucht. We gaan zuinig om met grondstoffen en energie. Vervuilers en vernielers worden aangepakt.
- Iedereen heeft recht op een passende woning. Iedereen heeft de plicht zich te gedragen als een goede wijk-, dorp of buurtbewoner.
- Iedereen heeft recht op deelname aan de samenleving. De openbare ruimte en openbare gebouwen zijn ook voor mindervaliden goed toegankelijk. De gemeente stimuleert de aanwezigheid van winkels, gemeenschapsvoorzieningen en verenigingen in de nabijheid van de burger.
- Democratisch vastgesteld landelijk beleid moet worden uitgevoerd, ook als de gemeenteraad het daar niet mee eens is. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie. Iedereen moet zich aan vastgestelde regels houden, dus ook de gemeente.
- Een burger mag verwachten dat de gemeente efficiënt werkt en de kosten en baten goed afweegt. Gebruik van (subsidie)gelden wordt gecontroleerd. De gemeente gaat zorgvuldig om met het geld van de burger en houdt de lasten laag.

De diverse thema's worden hieronder nader belicht:

1. Cultuur

Leeuwarden is de hoofdstad is van Fryslân, met zijn eigen taal, dialect en cultuur. In de dorpen leeft de sterke Friese plattelandscultuur met veelvuldig gebruik van de Friese taal.

It Nederlânsk wurdt yn de gemeente Ljouwert hieltiten mear de dominante taal. It Liwwadders en it Frysk hawwe net allinnich in maatskiplike funksje, mar foarmje ek in wichtige kultuerbesit.

De Harmonie en de centrale bibliotheek hebben een regionale functie en moeten die functie goed kunnen blijven vervullen. Maar ook de bibliotheken in Grou en Stiens moeten blijven bestaan. Bibliotheken bieden immers iedereen een vrije toegang tot kennis en informatie.

Het aantal festivals in de open lucht neemt toe. Dat is op zich een goede ontwikkeling. Maar om hiervoor draagvlak te houden, moeten er strengere regels komen om overlast voor anderen te voorkomen. Gemeentebelangen wil daarom dat festivals op zondag t/m donderdag (dagen waarop een werkdag volgt) om 23.00 uur en op vrijdag en zaterdag om 24.00 uur het geluidsniveau terugbrengen naar achtergrondniveau. Schade als gevolg van festivals wordt verhaald op de organisator(en). Uitgangspunt bij het organiseren en faciliteren van festivals is het belang van bezoekers en omwonenden, niet het commercieel belang van organisatoren.

Van de rijke provincie Fryslân mag worden verlangd dat ze financieel bijdraagt aan belangrijke voorzieningen en evenementen. Niet alleen als het gaat om evenementen in "us Haadstêd", maar ook in de kerndorpen Grou en Stiens en elders op het platteland.

Amateur kunst- en sportbeoefening zijn belangrijk. Deelname hieraan moet, ook financieel, voor iedereen mogelijk zijn. De gemeente geeft structurele aandacht en steun aan amateurverenigingen (sport, muziek, zang, toneel, etc.) om de continuïteit waar

mogelijk te waarborgen. Structurele activiteiten mogen (daarom) rekenen op structurele subsidies. Daarnaast is betaald voetbal een belangrijke vorm van (passieve) recreatie. Een betaald voetbal organisatie (Cambuur) past bij de omvang en allure van een gemeente als Leeuwarden en wordt zo veel mogelijk gefaciliteerd. Uitgangspunt is dat Cambuur zichzelf (financieel) in stand houdt.

Er moet minder geïnvesteerd worden in stenen (gebouwen) en méér in activiteiten. De huidige dorpshuizen en multifunctionele centra blijven gehandhaafd.

GBL wenst monumenten in de stad en in de dorpen te behouden en meer herkenbaar te maken waar dat nodig is. Er moet ruimte en ondersteuning worden verleend aan restauratie. Voor alle dorpen is er actueel monumentenbeleid en een monumentenlijst.

De Friese sporten, zoals het skûtsjesilen, fierljeppen en keatsen, behoren tot ons cultureel erfgoed. De uitoefening van deze sporten, in verenigingsverband of in de vorm van evenementen (zoals het Skûtsjesilen in Grou en de Stiensers Keatsdagen in Stiens), krijgen blijvend ruimte en ondersteuning.

2. Jeugd en onderwijs

Er is een grote diversiteit aan scholen in de gemeente. GBL vindt dat ouders in beginsel de vrijheid moeten hebben om zelf te kiezen naar welke school ze hun kinderen sturen. In de gemeente moeten scholen goed gespreid worden zodat leerlingen de school binnen een acceptabele reistijd kunnen bereiken. Dat vereist ook aandacht voor de kleine scholen in de dorpen. De gemeente zorgt ervoor dat scholen voor basis- en voortgezet onderwijs veilig bereikbaar zijn per fiets en te voet. Bij de spreiding van scholen voor basisonderwijs wordt rekening gehouden met het belang van de leefbaarheid in de dorpen.

Op school, maar ook buiten school, moeten jongeren begeleid worden bij het maken van keuzes die goed zijn voor henzelf, maar ook voor de rest van de samenleving. Gedragsproblemen moeten worden voorkomen. Door preventie en goede begeleiding kan voorkomen worden dat problemen verergeren en er intensieve hulp nodig is. Jongerenwerk op school wordt voortgezet. De gemeente stimuleert samen met lokale partners dat kinderen gezonder eten en meer bewegen. De gemeente stimuleert alle scholen om zwem- en verkeersles te geven. Speciale aandacht is er voor kinderen die van huis uit geen 'zwem- en fietscultuur' meekrijgen.

Leeuwarden telt vele studenten. We willen een Leeuwarder Studentenuitvoerend Comité waarin studenten en gemeente regelmatig overleg voeren over zaken rondom studentenvoorzieningen en huisvesting.

Er wordt op wijk- en dorpsniveau gezorgd voor betaalbare, plezierige en zinvolle vormen van vrijetijdsbesteding. Voor de allerkleinsten zijn dat speelvoorzieningen "op de hoek", voor de oudere jeugd zijn dat sportvoorzieningen en ontmoetingsplekken in wijk en dorp. GBL stimuleert deelname aan activiteiten in verenigingsverband.

3. Economie en toerisme

Werk is, naast het verkrijgen van inkomen, een belangrijk middel om je betrokken te voelen bij de samenleving en daar een bijdrage aan te leveren. Hoewel de economie inmiddels begint aan te trekken, zijn nog te veel mensen op zoek naar betaalde arbeid. Stimulering van werkgelegenheid en het behouden en werven van (nieuwe) bedrijven blijft topprioriteit.

Verbeteren van de bereikbaarheid, parkeermogelijkheden, concurrerende grondprijzen en het beperken van de lastendruk zijn de belangrijkste gemeentelijke instrumenten, zowel voor grotere bedrijven als voor het midden- en kleinbedrijf. Met name de beide laatste groepen moeten we koesteren, zowel in de stad als op het platteland. Eén full-service, gastvrij ondernemersloket voor hulp en stroomlijning van overheidsdiensten richting het bedrijfsleven is daarbij essentieel.

De industrieterreinen moeten aangepast en ingericht zijn naar de eisen van de huidige tijd.

De afgelopen jaren is in de sterk gegroeide omvang van winkelruimte een ontsierende leegstand ontstaan. We zijn daarom kritisch op verdere uitbreiding van het winkeloppervlak.

De historische binnenstad blijft speerpunt. Aanlooproutes naar het kernwinkelgebied moeten verbeterd worden. Een aantrekkelijk en gevarieerd winkelaanbod in een hoogwaardig verblijfsgebied wordt ondersteund door gematigde parkeertarieven, aantrekkelijke bezienswaardigheden (met goede bewegwijzering), aansprekende musea en evenementen.

Het project “Binnenstad Boppe” verdient continuering in verbeterde vorm.

Naast een binnenstadmanager voor Leeuwarden komt er ook een manager voor Grou en Stiens.

4

Ook in de dorpen en wijken moeten we blijven zorgen dat de winkelstand op goed niveau blijft. Buiten Leeuwarden geldt dat met name voor de kerndorpen Grou en Stiens. We willen bruisende centrum met kwaliteit en vernieuwende concepten, maar zijn tegelijkertijd uiterst kritisch t.a.v. de toenemende omvorming van winkels naar horeca. Er moet een goede mix blijven bestaan, gebaseerd op een goed samenspel tussen vraag en aanbod.

Prioriteit voor deze centrum blijft het geven van vertrouwen aan de vele vrijwilligers uit de winkeliersverenigingen. GBL blijft zich inzetten voor beleid, dat de wensen en goede ideeën van de winkeliers- en bedrijfsverenigingen steunt. In dat kader steunt de gemeente de uitwerking van “cultuurdorp Grou” en nodigt andere dorpen uit zelf met een visie te komen op de ontwikkeling van hun dorp.

Het vervangen en weer beweegbaar maken van de huidige (betonnen) Prins Hendrik brug door een historisch meer verantwoorde brug zou mooi zijn, maar wordt in deze periode alleen uitgevoerd indien andere partijen (EU, Rijk, Provincie, etc.) fors bijdragen en de dan resterende gemeentelijke bijdrage niet leidt tot lastenverhogingen of bezuinigen elders.

Leeuwarden, Grou, Stiens, de overige dorpen en het buitengebied bieden al veel op het gebied van recreatie en toerisme, maar met steun van de gemeente en de inzet van bewoners, bedrijven en vrijwilligers moet doorlopend, zo mogelijk in samenwerking met buurgemeenten, gewerkt worden aan uitbreiding. Zo is Grou al de centrale trekker voor de toeristische watersport, met mooie vaar- en fietsroutes, waaronder de nieuwe sloepenroute via Wirdum en Eagum.

De prachtige vaar- en fietsroutes tussen schilderachtige dorpen in het voormalige Leeuwarder deel en Littenseradiel verdienen aandacht en moeten samen met alle

mogelijkheden in de huidige gemeente Leeuwarden tot één grote toeristische trekpleister gevormd worden.

GBL is voorstander van een fietsverbinding tussen Leeuwarden en Grou via Warten en Wergea. Dit is belangrijk voor de recreatie, maar meer nog voor de veiligheid van de fietsende schooljeugd.

Ook in andere dorpen, zoals Reduzum, worden de mogelijkheden voor recreatie en toerisme bevorderd. De Haven aan de Smedingstraat wordt gerenoveerd.

De mooie fietsroutes langs de Dokkumer Ee moeten worden verbreed voor de veiligheid. Wat betreft het watertoerisme is er nog veel winst te behalen. Een mooie en kortere vaarverbinding met de dorpen ten noorden van Stiens en het doortrekken van De Kletsefeart via de Wurge tot aan de Feinsummerfeart moet mogelijk gemaakt worden. Een nieuwe, aantrekkelijke vaarroute met een goede bebording door/langs Stiens richting het Bildt en Dokkum stimuleert een vaarroute via Stiens. Voor de recreatie is een totaalpakket van goed- en slecht weer faciliteiten essentieel.

In Grou moet de nieuwe pont tussen de camping en het centrum van het dorp een vaste waarde blijven en moet de havenmeester actief blijven als gastheer.

De Liwwadderdag van het SKS Skûtsjesilen gaat wat ons betreft naar het Grouster Pikmar/Wijde-Ee.

Hoewel GBL niet stond te juichen om in te stemmen met de nominatie voor Culturele Hoofdstad 2018, is het nu een gegeven. Het gaat door en dan moet het ook goed gaan.

T.a.v. de festivals moet overlast voor de omgeving zoveel mogelijk vermeden worden. GBL houdt de vinger aan de pols t.a.v. risico's en mogelijke (financiële) overschrijdingen/tekorten.

De agrarische sector in zowel voormalig Boarnsterhim als in de herindelingsgebieden Leeuwarderadeel en Littenseradiel is van direct belang voor de leefomgeving. Ze is onmisbaar voor het in stand houden en beheren van het prachtige gebied. Agrarische ondernemers moeten hun bedrijfsactiviteiten kunnen combineren met nevenactiviteiten, zoals recreatie, (zorg)toerisme en andere aan hun bedrijf gerelateerde activiteiten.

4. Zorg en Welzijn

Iedereen die hulp nodig heeft en daarin niet zelf kan voorzien, heeft recht op hulp van de samenleving. Snel en op maat en dicht bij de burgers in wijken en dorpen. Bureaucratie moet worden uitgebannen. Ook persoonlijke aandacht is een zorgrecht. Met zorgaanbieders worden contracten gesloten die goede zorg en aandacht mogelijk maken. Bij het selecteren van aanbieders van zorg wordt niet uitsluitend gekeken naar de prijs, maar ook naar de kwaliteit van de dienstverlening en naar de arbeidsvoorwaarden. Contractueel moeten perverse prikkels uitgebannen worden en moet sturing op resultaten plaatsvinden in plaats van sturing op een budgetplafond.

Amaryllis (en de wijkteams) moeten een zelfstandig uitvoeringsorgaan van de gemeente worden met meer zeggenschap en verantwoordelijkheid. De sociaal werkers moeten meer in de wijken en dorpen zichtbaar zijn, snel kunnen beslissen en moeten minder met administratie bezig zijn.

Het zijn van dakloze, drugs- of drankverslaafde is niet iets wat zondermeer maar geaccepteerd en gefaciliteerd moet worden. Deze groep moet teruggebracht worden in

het normale maatschappelijke leven. Zo nodig kan gedwongen behandeling noodzakelijk zijn.

GBL wil een gelijke behandeling voor iedereen in de WMO. Mindervaliden krijgen tijdig passende hulpmiddelen die nodig zijn om deel te kunnen nemen aan de maatschappij. Het WVG-vervoer moet klantvriendelijker worden gemaakt. GBL wil onnodige verspilling in de zorg tegengaan. Hulpmiddelen dienen effectiever ingezet te worden. Het vermoeden van misstanden in de zorg (mishandeling, fraude, diefstal, etc.) moet makkelijk en discreet gemeld kunnen worden. Bij het beleid moet rekening worden gehouden met de draagkracht en belastbaarheid van de mantelzorgers. Mantelzorgers moeten een beroep kunnen doen op ondersteuning en respijtzorg.

GBL vindt dat ouderen naar eigen inzicht en wensen hun leven zo lang mogelijk zelfstandig moeten kunnen inrichten. Veiligheid, goede bereikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen, goed openbaar vervoer en zorg op maat zijn daarom onontbeerlijk. De gemeente stimuleert het zgn. levensbestendig bouwen. Ouderen die zelfstandig willen blijven wonen, moeten dat blijven kunnen doen, ook in de dorpen. GBL vindt dat ouderen ook zelf vrijwillig moeten kunnen kiezen voor het wonen in een seniorencomplex (met of zonder zorg) en niet alleen wanneer dat medisch noodzakelijk is. Bij scheiding van wonen en zorg blijft de diversiteit en de betaalbaarheid van voorzieningen in verzorgings- en verpleegtehuizen gewaarborgd.

Nog steeds zijn er te veel mensen (en met name ouderen) die ongewild eenzaam zijn. GBL vindt het belangrijk dat deze mensen (weer) mee kunnen doen aan het maatschappelijke leven. Wijk- en dorpscentra kunnen en moeten een trefpunt worden waar mensen elkaar ontmoeten en waar deelgenomen kan worden aan actieve en passieve activiteiten. De gemeente moet dat faciliteren.

Het beleid rond het al dan niet toelaten van asielzoekenden, en de hoeveelheid daarvan, wordt in ons land door de Rijksoverheid bepaald. De gemeente neemt daarin haar aandeel. Niet meer en niet minder. Opvang gebeurt in kleinschalige opvangcentra. Ook het beleid rond uitgeprocedeerde asielzoekers wordt door het Rijk bepaald. De gemeente voert dat beleid loyaal uit en voert op dat punt geen eigen beleid. Van statushouders mag worden verwacht dat ze deel willen gaan uitmaken van onze samenleving. Deelname aan die samenleving en kennis/gebruik van de Nederlandse taal wordt gestimuleerd. Het in eigen kring blijven steken wordt niet langer gefaciliteerd. Vroegtijdig investeren in nieuwkomers voorkomt dat nieuwe achterstandsgroepen ontstaan.

5. Werk en Inkomen

Veel mensen die willen werken, kunnen helaas niet altijd (betaald) werk vinden. Het creëren en in stand houden van werkgelegenheid is en blijft topprioriteit. GBL wil in de komende periode maximaal inzetten op het zoveel mogelijk begeleiden van werkzoekenden naar betaald werk. Van werkzoekenden mag verwacht worden dat ze, indien ze dat kunnen, meewerken aan het vinden van werk. De gemeente treedt op als “trampoline” waar dat kan en vormt een “vangnet” waar dat nodig is. GBL wil samenwerkingsverbanden stimuleren en wil inzetten op innovatie arrangementen met publieke en private partijen.

Het is van belang dat “aan het werk gaan”, ook al is dat gedeeltelijk, financieel lonend is. GBL is in beginsel tegen het verplichten van bijstandsgerechtigden om onbetaalde arbeid te verrichten. Voor hen die buiten hun schuld niet in staat zijn om een afdoend inkomen te verwerven, zorgt de gemeente voor een (aanvullend) inkomen. GBL is van mening dat werkzoekenden die zichzelf door gedrag, kleding of versiering beperken in hun arbeidsmogelijkheden, kunnen worden gekort op de uitkering.

Het minimabeleid moet ervoor zorgen dat iedereen kan deelnemen aan de samenleving. Daarbij moet worden gewaakt voor een armoedeval bij gezinnen die boven de minimumloongrens zitten. Er is binnen het armoedebelid speciale aandacht voor de situatie van kinderen en jongeren.

6. Wonen

De laatste tijd trekt de woningmarkt weer aan. Er wordt voor de lange termijn (landelijk) nog steeds rekening gehouden met een oplopend huizentekort en een toenemende woningbehoefte. Dit zal (in mindere mate) ook gelden voor Friesland. Toch willen wij terughoudend zijn met nieuwe bouwlocaties. Bestaande locaties moeten eerst worden volgebouwd. De ontwikkeling van nieuwe bouwlocaties moet voorzien in een behoefte en moet financieel gedegen onderbouwd zijn (geen onverantwoorde financiële risico's).

In de dorpen van onze gemeente moet gebouwd worden naar de behoefte van de inwoners en/of om de kracht van een lokale economie te stimuleren.

In- en uitbreiding mag niet tot leiden tot leegstand elders.

Toevoeging van de woningvoorraad moet plaatsvinden met oog voor kwaliteit van bestaande bebouwing en platteland.

Op de trend dat (grote) kantoren steeds minder kantooroppervlakte nodig hebben en dat winkelruimte afneemt moet worden ingesprongen door te onderzoeken of de leegkomende gebouwen kunnen worden omgevormd tot woonruimtes.

In onze gemeente is veel aandacht voor studentenwoningen. Ook wij vinden dit belangrijk. Wel moet er meer nadruk komen op de brandveiligheid en energiebesparing. Studentenhuisvesting wordt waar mogelijk gecentraliseerd. Het beleid rond het beperken van de omzetting van woningen tot panden die kamergewijs worden verhuurd, blijft gehandhaafd.

Wij zijn voorstander van de bouw van energie neutrale woningen in onze gemeente, met name in de sociale huursector. Wij faciliteren en stimuleren de woningcorporaties die daar serieus werk van maken.

Er moet meer aandacht worden besteed aan de ontwikkeling van seniorenwoningen. Waar de overheid verlangt dat ouderen langer thuis blijven wonen, betekent dit dat er voldoende woningvoorraad voor deze doelgroep moet zijn. Er dient een gedifferentieerd woningaanbod te zijn dat aansluit op de behoeften van de doelgroep (opgeplust, aangepast, levensloopbestendig, woonzorgzone's, kangoeroewoningen, etc.)

Ouderen die in hun woning willen blijven wonen, moeten daartoe gefaciliteerd worden. Naast een geschikte woning is de aanwezigheid van primaire voorzieningen in de directe woonomgeving een voorwaarde om tot op hoge leeftijd een goede kwaliteit van leven te hebben in en om de eigen woning. Dit geldt ook voor de dorpen. Gestreefd moet worden naar de juiste balans in woningvoorraad en een evenwicht tussen sociaal, goedkoop, midden- en topsegmenten.

Bij de ontwikkeling van woningbouwprojecten moet de gemeente meer realistische informatie geven aan de kopers. Gewekte verwachtingen moeten worden nagekomen.

Bij stedelijke vernieuwing speelt de voorkeur van de betrokken bewoners en de hoogte van de woonlasten ná de ingreep een belangrijke rol als het gaat om de keuze van vervangende nieuwbouw, renovatie of groot onderhoud.

Bij nieuwbouwlocaties moet direct rekening gehouden worden met voldoende groen, met speelmogelijkheden voor kinderen en jongeren en met toegankelijkheid voor mindervaliden. Renovaties in de binnenstad moeten plaatsvinden met oog voor de historische context. Woonschepen en woonwagens dienen te voldoen aan regels m.b.t. onderhoud en vormgeving. Er komen geen nieuwe plaatsen voor woonwagens bij.

7. Bereikbaarheid

Goede bereikbaarheid is voor de economie en de werkgelegenheid van groot belang. Het kan het verschil bepalen van investering in of vertrek uit onze gemeente. Er is echter ook veel geld mee gemoeid. Steeds zal dus de vraag gesteld moeten worden, is het echt nodig, ook op langere termijn, en wat is de meest doeltreffende oplossing wanneer je kijkt naar kosten en opbrengsten? Het uitvoeren van grote projecten mag geen doel op zich zijn.

Bij de planning van bereikbaarheidsprojecten worden de belanghebbenden (bewoners en bedrijven) tijdig betrokken. Ook tijdens de uitvoering worden belanghebbenden voldoende geïnformeerd. Bij grote projecten is er één gemeentelijk aanspreekpunt en worden klachten en schadeclaims serieus en tijdig opgepakt.

Om bij de uitvoering van infrastructurele werken overlast te beperken, moet de uitvoeringstermijn zo kort mogelijk worden gehouden. De afstemming tussen de verschillende infrastructurele werken is een belangrijk punt van aandacht. Niet alles moet tegelijkertijd op de schop.

Overlast door het openen van bruggen voor de pleziervaart in de spitsuren moet tot een minimum beperkt blijven. De bruggen die op dit moment bediend worden, blijven dat de komende periode wat GBL betreft ook.

GBL blijft voorstander van projecten ter stimulering van het openbaar vervoer. De gemeente streeft ernaar om de frequentie van de verbindingen van het openbaar vervoer in de stad en naar en van de dorpen in stand te houden.

Bij de inrichting van de openbare ruimte en openbare gebouwen wordt rekening gehouden met het gebruik door mensen met een mobiliteitsbeperking. GBL heeft afgelopen perioden de plannen voor verhoogde haltevoorzieningen bij het openbaar vervoer voor een probleemloze instap van mindervaliden sterk ondersteund en mede door die steun is dat gerealiseerd.

In de gemeente Leeuwarden moet iedereen gastvrij kunnen parkeren: de auto is geen melkkoe maar een vervoermiddel. De tarieven moeten het parkeergedrag reguleren en het winkel- en uitgaansbezoek faciliteren. Bij het parkeren moet op moderne wijze

betaald kunnen worden. GBL blijft zich sterk maken voor een aangepast parkeertarief in de daluren (het zgn. “vroege vogel parkeren”). Bij het parkeren in de wijken en dorpen moet het uitgangspunt zijn dat bewoners in eigen wijk en dorp gratis kunnen parkeren. Waar dat niet het geval is, zal GBL onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om dat te wijzigen c.q. op andere wijze te organiseren.

Naast goede wegverbindingen zijn goede en veilige fietsverbindingen in de stad en met de dorpen van groot belang. GBL maakt zich sterk voor verbeteringen waar dat nodig is. De gemeente moet voor voldoende en goede fietsparkeervoorzieningen zorgdragen. GBL is voorstander van snelfietspaden, echter op voorwaarde dat dit niet ten koste gaat van de veiligheid en het als doel heeft het verbeteren van de verkeersdoorstroming. Door de aanleg van de fietssnelwegen moet de (elektrische) fiets een sneller alternatief vormen voor de auto, al dan niet in combinatie met het openbaar vervoer.

Wegen moeten zo aangelegd worden dat de opgelegde maximumsnelheid logisch en acceptabel is, zonder dat dit ten koste gaat van de veiligheid. Daar waar het veilig en verantwoord is, wordt de maximumsnelheid tijdsafhankelijk gemaakt. Verkeerslichten moeten goed op elkaar worden afgestemd door bijvoorbeeld een groene golf. Dit is ook beter voor de luchtkwaliteit. Het is niet gewenst en niet verstandig om verkeersremmende maatregelen te plannen daar waar dat niet absoluut noodzakelijk is voor de verkeersveiligheid.

De centra van de kerndorpen Grou en Stiens moeten gemakkelijk bereikbaar zijn. Onveilige knelpunten, ook in de dorpen, moeten worden aangepakt. Hierbij wordt ook gedacht aan de plaats van landbouwverkeer op de weg.

8. Dienstverlening en bedrijfsvoering

De gemeente werkt efficiënt, doelmatig en klantvriendelijk. De mogelijkheden om op bedrijfsvoering te bezuinigen worden optimaal benut.

Juridische ondersteuning wordt tijdig ingezet om claims (en daarmee kosten) te voorkomen. De Ondernemingsraad van de gemeente wordt bij de uitwerking van de bedrijfsvoering tijdig betrokken. Grou en Stiens blijven een steunpost houden van het gemeentekantoor voor de dagelijkse en meest voorkomende activiteiten.

De kostentoerekening aan producten wordt transparant en vergelijkbaar met andere gemeenten gemaakt. Er worden egalisatiereserves ingesteld om schommelingen in de hoogte van de leges en de opbrengsten te temperen.

De leges voor de heffingen in de gemeente Leeuwarden bevinden zich niet boven het gemiddelde van de grote gemeenten. Samenwerken met andere overheden op het gebied van bedrijfsvoering is mogelijk als dit tot een (kosten)voordeel voor de gemeente Leeuwarden leidt.

Bij de vaststelling van de begraafrechten wordt rekening gehouden met de alternatieven die er zijn voor het begraven. Iedere begraafplaats dient te beschikken over een urnenvoorziening. Wie voor eeuwigdurend een graf heeft gekocht, kan daar ook van op aan (eeuwigdurend is eeuwigdurend).

9. Politiek bestuur

In een grote gemeente dreigt altijd een gevoel van besturen op (grote) afstand. Het alert zijn daarop is een vereiste. Wat goed is voor de stad is niet per definitie goed voor een ander deel van de gemeente en andersom. Al bij het vormgeven van beleid moet met die diversiteit rekening gehouden worden. Belangrijk daarbij is dat de mensen om wie het gaat en de mensen die het moeten doen bij de totstandkoming van het beleid betrokken worden.

Daar waar de burger zelf beslissen kan, is de gemeente terughoudend. We willen meer ruimte maken voor eigen initiatieven van (groepen van) burgers, ondernemers en instellingen. Burgers worden tijdig bij de plan- en beleidsrealisatie betrokken zodat, wanneer ze iets inbrengen, dit nog van invloed kan zijn op de beslissing (inspraak mag geen formaliteit achteraf zijn). Indien een voldoende aantal burgers dat wenst, moet een raadgevend referendum gehouden kunnen worden. Zowel het college als de raad werken sober en doelmatig.

De gemeente communiceert open en eerlijk. Soms gaat de stofkam door regels, maar vaak komen er ondertussen weer veel regels bij. De gemeente moet niet het idee hebben dat ieder probleem met het opleggen van een regel opgelost is.

De nadruk bij beleid moet verschuiven van het schrijven van nota's naar uitvoering (op basis van heldere en meetbare prestatieafspraken).

Raadsleden van GBL in de gemeenteraad van Leeuwarden werken los van ideologische dogma's op constructief-kritische wijze aan wat goed is voor de inwoners van de gehele gemeente.

De gemeente voert op democratische wijze het vastgestelde beleid van Rijk en provincie loyaal uit. Voor landspolitiek is de gemeenteraad niet het platform.

In de gemeenteraad en in het College van Burgemeester en Wethouders van Leeuwarden domineert al sinds tientallen jaren de PvdA de politiek en daarmee het gemeentelijk beleid. Het realiseren van grote projecten en het binnenhalen van subsidies lijkt doel te zijn geworden in plaats van middel. Zonder te beweren dat alles wat de laatste jaren is gebeurd, verkeerd is geweest, zijn we van mening dat het anders kan en anders moet. We zijn uiteraard voor het benutten van kansen, maar het realiseren van grote projecten en subsidies moet wel middel blijven en niet een doel op zich.

Gemeentebelangen streeft naar een zo breed mogelijk college. Daarbij wordt geen enkele partij die onze uitgangspunten onderschrijft op voorhand uitgesloten.

Ook als GBL deelneemt aan het college blijven de raadsleden kritisch en open voor ideeën van niet collegepartijen.

10. Veiligheid, openbare orde en handhaving

GBL wil dat iedereen zich overal in de gemeente veilig voelt. Dat betekent dus dat iedereen zich als een goed burger gedraagt. Wie dat niet doet, wordt daarop aangesproken en zo nodig bestraft.

Het spreekt voor zich dat u en uw eigendommen worden beschermd. De gemeente kan dat echter niet alleen. Van burgers mag verwacht worden dat ze hun steentje bijdragen aan het handhaven van de openbare orde en veiligheid. Sociale controle wordt zo sociale betrokkenheid.

GBL wil een streng beleid tegen drugsdealers/gebruikers en al dan niet onder invloed van alcohol of (soft)drugs verkerende overlastgevers.

Uit oogpunt van veiligheid maar ook uit oogpunt van gezondheidszorg en jeugdbeleid (het weggooien van kansen op een goede toekomst) moet het gebruik van (soft)drugs en (overmatig) drankgebruik door jongeren worden tegengegaan. Het aantal coffeeshops en de openingstijden daarvan wil GBL inperken. GBL is tegen plannen om de vestiging van coffeeshops buiten de binnenstad toe te staan.

Met de omliggende gemeenten in Fryslân moeten er afspraken gemaakt worden over toelatings-en sluitingstijden voor de horeca. We zijn geen voorstander van onbeperkte openingstijden voor de drankhoreca. Het coma-zuipen wordt tegengegaan.

GBL wil geluidsoverlast van evenementen in de openlucht in nachtelijke uren voorkomen. Het aantal festivals in de open lucht neemt toe. Dat is op zich een goede ontwikkeling. Maar om draagvlak hiervoor te houden moeten er strengere regels komen om overlast voor anderen te voorkomen. Gemeentebelangen wil daarom dat de festivals op zondag t/m donderdag (dagen waarop een werkdag volgt) om 23.00 uur en op vrijdag en zaterdag om 24.00 uur het geluidsniveau terugbrengen naar achtergrondniveau. Schade als gevolg van festivals wordt verhaald op de organisator(en). De gemeente ziet toe op handhavingsmogelijkheden ter plaatse.

De sexbranche blijft geconcentreerd bij de Weaze. De gemeente Leeuwarden tolereert geen uitbuiting en mensenhandel.

Helaas worden we steeds vaker geconfronteerd met geweld als gevolg van intolerantie t.o.v. andersdenkenden of andersgeaarden. Dat is niet acceptabel. Opsporing van daders heeft altijd een hoge prioriteit, maar hier in het bijzonder.

In heel de wereld wordt men geconfronteerd met terreurdaden van voornamelijk geradicaliseerde moslims. Ook in Leeuwarden moeten we alert zijn op aanslagen en op radicalisering.

Door goede voorlichting kan veel leed voorkomen worden. De gemeente stimuleert voorlichting op het gebied van, drank, drugs, omgaan met geld, seksuele diversiteit, seksueel geweld, loverboys, omgang met sociale media, etc. Eén en ander wel in overleg met betrokken organisaties, verenigingen en scholen zodat het kan plaatsvinden op het juiste moment en zonder grote regeldruk.

Wie regels stelt, moet ook bereid zijn middelen vrij te maken om de naleving van die regels te controleren. Het controleren moet echter altijd tot doel hebben het naleven van regels en niet het verkrijgen van inkomen voor de gemeente.

11. Sport

Sporten en bewegen kan gezondheidsproblemen en vereenzaming voorkomen, maakt buurten veiliger en zorgt voor betere prestaties op school. Sport is dus belangrijk, in het bijzonder voor jongeren. Het stimuleert de ontwikkeling, het leren samenwerken en het onderkennen van normen en waarden.

GBL wil dat alle burgers van de gemeente de mogelijkheid hebben om te kunnen sporten. Er moeten voldoende gemeentelijke sportvoorzieningen van goede kwaliteit zijn, zowel in de stad als in de dorpen. En deelname aan sport moet ook betaalbaar zijn voor de burgers. GBL geeft daarom, indien het financieel met de gemeente weer beter gaat, prioriteit aan het verlagen van de huren voor sportaccommodaties. GBL wil dat scholen, sportverenigingen, wijkteams en wijkverenigingen samenwerken om de jeugd zoveel mogelijk te laten bewegen.

Ook ouderen moeten de mogelijkheid hebben om aan sport deel te nemen. GBL vindt dat de gemeente initiatieven moet ondersteunen die ouderen in beweging krijgen en houden. Denk hierbij aan gymnastiek en zwemmen, maar ook aan biljarten, jeu de boules of

bridge. In dat kader werkt de gemeente mee aan het realiseren van een overdekte Jeu de Boules voorziening.

Ieder dorp moet kunnen beschikken over een sportveld of -complex van afdoende niveau. Bestaande sportconcentratiegebieden moeten sterker worden gemaakt. Door slim te combineren kan beter gebruik worden gemaakt van sportgroen. GBL stimuleert de samenwerking van clubs met als doel gezamenlijk en efficiënt gebruik van accommodaties (inclusief kantines en kleedruimtes). Het geld wat daarop wordt bespaard, wil GBL inzetten voor het opheffen van achterstallig onderhoud van sportterreinen.

GBL ziet schaatsen en zeilen ook als basissporten. Nu de gemeente een steeds grotere oppervlakte krijgt, dient goed naar de koppeling van de water- en ijswegen te worden gekeken.

De gemeente legt niet op hoe verenigingen hun club moeten besturen, maar ondersteunt de verenigingen opdat deze zelf de voor hun juiste keuzes kunnen maken.

Breedtesport legt de basis voor topsport. De gemeente faciliteert topsport en topsport-evenementen. BVO Cambuur is belangrijk voor de gemeente Leeuwarden, zowel economisch als sportief en recreatief. GBL is voorstander van verplaatsing van het stadion. De gemeente verleent waar nodig planologisch medewerking. Naast het betaalde voetbal ziet GBL iedere sporter of sportclub als 'topsport' wanneer deze uitkomt op het hoogste niveau in ons land. Dergelijke sporters en clubs zetten onze gemeente landelijk positief op de kaart en verdienen alle aandacht en ondersteuning om op dat niveau te kunnen blijven uitkomen. De BV Sport moet daarbij een proactieve, faciliterende rol spelen.

12

12. Ruimtelijke ordening

De nieuwe Omgevingswet zal de burger dichter bij het ruimtelijk beleid brengen. Voor GBL is uitgangspunt een verdeling van functies die past bij de historie, zorgt voor een goede verdeling tussen stad, centrumplaatsen en overige dorpen, waarbij aangenaam werken, wonen en verblijven wordt gewaarborgd. Ruimte is een schaars goed. We willen zuinig omgaan met de groene zones in de bewoonde gebieden. GBL hecht grote waarde aan het landschap rondom de stad Leeuwarden. GBL is tegenstander van plaatsing van zowel windmolens als zonneparken, daar waar ze het landschap ontsieren. Lichtvervuiling wordt tegengegaan. GBL wil zeer terughoudend zijn met nieuwe woongebieden en industrieterreinen. De bestaande woon- en industriegebieden moeten eerst op peil worden gebracht en gehouden, waarbij lege plekken weer worden ingevuld en waarbij gevaarlijke bedrijvigheid uit de woonomgeving wordt gehaald.

Er wordt bij de planning van woningbouw direct rekening gehouden met voldoende spelen- en ontmoetingsmogelijkheden voor jong en oud. Bij veranderingen van bestemmingsplannen/omgevingsplannen wordt rekening gehouden met de schade die anderen bij die verandering mogelijk oplopen.

Gronden, in bezit van de gemeente en op korte termijn niet ontwikkelbaar, krijgen (tijdelijk) een bestemming voor volkstuinen, bosbouw, energieopwekking, etc. voor zover dit mogelijk is via de Omgevingswet en op voldoende steun kan rekenen van de omgeving.

Het Halbertsma terrein in Grou verdient, gezien de bijzondere ligging, zo spoedig mogelijk een bestemming die past bij het dorp.

13. Milieu en energie

Zoals elke partij heeft ook GBL duurzaamheid hoog in het vaandel. Maar het moet wel realistisch blijven. Investerings en opbrengsten moeten in evenwicht blijven en structurele subsidies moeten worden voorkomen, dan wel moeten worden afgebouwd. GBL steunt goede voorlichting aan burgers en ondernemers over duurzaamheid. Eventuele ambtelijke en beleidsmatige belemmeringen willen we wegnemen, maar we willen er tegelijkertijd voor zorgen, dat één en ander in evenwicht met de omgeving en de maatschappij is.

GBL wil dat het afvalstoffenbeleid zich richt op een vermindering van de hoeveelheid afval en op een doelmatige en doeltreffende verwijdering van de resterende afvalstroom. Dit tegen zo laag mogelijke kosten. Experimenten prima, maar alleen bij voldoende draagvlak. Het aantal verschillende containers voor huishoudens willen we niet vergroten. Goede eigen initiatieven van (groepen van) inwoners en/of ondernemers moeten ruimte en ondersteuning krijgen.

Verlaging van de kosten van afvalinzameling en verwerking komen ten gunste van de inwoners en ondernemers in de vorm van een verlaging van de afvalstoffenheffing.

Afvoer van gebruikswater en hemelwater moet doelmatig zijn, waarbij onderhoud en vervanging van het riool bij voorkeur wordt gecombineerd met andere werkzaamheden. Er moet werk met werk worden gemaakt met als doel kostenverlaging en het minimaliseren van overlast. Er mag geen oneigenlijke toerekening van kosten ten laste van de rioolheffing plaatsvinden.

GBL is geen voorstander van windmolenparken in onze gemeente. Ze vervuilen het landschapsbeeld en de horizon. Andere alternatieven voor duurzame energieopwekking, ontstaan door voortschrijdende technologische ontwikkelingen, hebben onze voorkeur. We denken hierbij aan doorontwikkeling, gebruik van waterstof, zonne-energie, warmtebronnen en/of combinaties daarvan. Het vergelijken van lokaal opgewekte duurzame energie met goede geïmporteerde duurzame energie moet op reële basis (kosten en baten) plaatsvinden. Als Gemeentebelangen zijn we terughoudend met het aanleggen van grote zonneparken in (nu nog) onbebouwd gebied. We denken dat er in bebouwd gebied (met name op gebouwen) nog veel mogelijkheden zijn om zonnepanelen te plaatsen. Deze moeten eerst benut worden. We willen het open landschap zoveel mogelijk ontzien.

GBL is tegen (proef)boringen naar gas binnen onze gemeente. Eventuele schade en kosten die ontstaan door bodemdaling en bevingen moeten direct voor rekening van de vergunninghouder komen, als de gemeenteraad in meerderheid vergunning zou verlenen.

14. Woon- en leefomgeving

GBL hecht grote waarde aan veilige, aantrekkelijke en toegankelijke straten, paden en pleinen. De verblijfswaarde staat daarbij voorop: de openbare ruimte behoort werkelijk openbaar te zijn en uit te nodigen tot wandelen, fietsen, spelen en elkaar ontmoeten.

De gemeente besteedt aandacht aan een aantrekkelijke inrichting van woonstraten waarbij ze rekening houdt met gebruikers van verschillende generaties. Het stimuleren van de ontmoeting is daarbij van wezenlijk belang. Groen, bankjes en speelmogelijkheden zijn vaste ingrediënten. Binnen het budget voor beheer en onderhoud is ruimte om kleine aanpassingen uit te voeren die de bruikbaarheid en de

aantrekkelijkheid van de openbare ruimte vergroten. Bij de inrichting van openbare ruimten wordt rekening gehouden met de toegankelijkheid voor mindervaliden. Onveilige plekken worden aangepakt.

Het verminderen van het aantal lantaarnpalen heeft vanwege sociale- en verkeersveiligheidsaspecten tot veel weerstand geleid en willen wij daarom herzien. Bij vervanging of nieuwe inrichting van openbare verlichting wordt overgegaan op duurzame verlichtingsconcepten.

Bewoners krijgen ruime medezeggenschap bij de (her)inrichting van woonstraten. Daarbij let de gemeente erop dat ook jeugdige, oudere en minder assertieve bewoners hun mening kunnen laten horen en betrokken zijn bij het maken van keuzes.

Het onderhoud van groen, straten, fiets- en voetpaden en de bestrijding van onkruid hebben een hoge prioriteit. Groenonderhoud is een basistaak van de gemeente en dient op orde te zijn.

Vervuiling en verslonzing werken verloedering en onveilige situaties in de hand. GBL wil daarom hondenpoep, zwerfvuil en losliggende (stoep)tegels snel aanpakken en vernielingen snel herstellen. Daar waar afval te vaak en te veel gewoon op straat wordt gezet, willen we extra inzetten op de aanpak hiervan. De vervuiler/vernieler moet snel gepakt worden en moet de kosten van het opruimen en herstellen betalen.

Dankzij de intensieve en positieve inzet van vele vrijwilligers in dorpen en wijken, al dan niet georganiseerd in verenigingsverband, komt er veel tot stand. Dat “Mienskips-gevoel” verdient waardering en moet gekoesterd worden.

Het wijk- en dorpenbeleid van de gemeente Leeuwarden wordt voortgezet. Er wordt niet verder bezuinigd op dorp- en wijkbudgetten. Er wordt wel verder ingezet op democratisering van dorp- en wijkpanels. Samenvoeging van dorp- en wijkpanels met wijkverenigingen wordt gestimuleerd. Veel wijken en dorpen hebben met hun inwoners dorp- en wijkvisies opgesteld. De komende jaren worden deze plannen verder uitgewerkt en uitgevoerd.

Geluids-, stank en rookhinder (bijv. luide muziek, constant ronkende motoren, open vuurkorven, etc.) kan veel overlast veroorzaken en kan leiden tot gezondheidsklachten. De komende periode zal bekeken worden op welke (wettelijke) manier dit gereguleerd kan worden. Indien wettelijke mogelijkheden niet aanwezig of toepasbaar zijn, zal mediation tussen veroorzaker en klager worden ingezet.

15. Financiën

Een verantwoord financieel beleid is voor GBL het fundament van het totale gemeentelijke beleid. Dit beleid stoelt op reëel sluitende begrotingen, een realistische reservepositie, een tijdig opgestelde jaarrekening en een helder perspectief voor de komende vier jaar, uiteengezet in begrijpelijke rapportages.

GBL wil een sluitende meerjarenbegroting en een planning voor de komende vier jaren met verantwoorde uitgaven en concrete doelen.

Er is door het vorige college veel geld uitgegeven aan zaken die leuk zijn, of hopelijk leuk worden (CH2018), terwijl de OZB en de parkeertarieven extra zijn verhoogd en er fors bezuinigd is (en nog gaat worden) op noodzakelijke zaken zoals zorg.

Gemeentebelangen wil eerst doen wat nodig is en wil daarna die bezuinigingen (waardoor de burger meer moest betalen, terwijl zijn inkomen vaak niet steeg) terugdraaien, wil de zorg op peil houden en wil pas daarna kijken of er geld is voor “leuke dingen”.

Tarieven en leges zijn in beginsel kostendekkend. De gemeente heeft hierbij de inspanningsverplichting om de kosten zo laag mogelijk te houden. Dat is immers in het belang van de al zo zwaarbelaste burger die die kosten moet opbrengen. Tarieven voor het gebruik van gemeentelijke faciliteiten (velden en gebouwen) door verenigingen worden zo laag mogelijk gehouden.

Belastingverhogingen zijn voor ons niet aan de orde!!

De aanpassing van de lasten voor de bedrijven in Leeuwarderadeel en Littenseradiel als gevolg van de verplichte harmonisatie van tarieven in het kader van de herindeling worden via een zgn. compensatieregeling getemporeerd.

We kijken nog eens stevig naar het ambitieniveau op het gebied van afvalstoffeninzameling en riolering. Ook hier staat wat ons betreft, om de kosten te drukken, soberheid en doelmatigheid voorop.

Bij het saneren van de financiën zal GBL zich inspannen om de bestaande (basis)voorzieningen op peil te houden. Kwetsbare groepen in onze gemeente moeten zoveel mogelijk worden ontzien.

De automobilist (onze gast voor onze (binnenstad)ondernemers) is geen melkkoe. Parkeertarieven zijn niet bedoeld als inkomstenbron, maar om sturing te geven aan het parkeergedrag.

16

Bij het kwijscheldingsbeleid houdt de gemeente zich aan de wet. Bij kwijschelding is het inkomen de maatstaf. De procedure om kwijschelding te vragen is nu veel te omslachtig. Dat kan anders. Kwijscheldingen worden betaald uit het minimabeleid (en vallen dus binnen de begroting). De kwijschelding van de één leidt niet tot verhoging van de last voor de ander.

Het is en blijft de taak van de rijksoverheid om een adequaat beleid voor de armoedebestrijding te voeren. Een beleid dat met alle aspecten betreffende inkomen en armoede rekening houdt en dat uitgaat van een totaalplaatje en een totaalvisie. Waar aanvullend gemeentelijk beleid nodig is, gebeurt dat als onderdeel van het werk in het sociaal domein via de dorp- en wijkteams.

Tot zover het verkiezingsprogramma van Gemeentebelangen Leeuwarden.

Mogen wij ook deze keer weer rekenen op uw stem?